
ASSOCIATION OF NORWEGIAN STUDENTS ABROAD

DU REISER ALDRI ALENE

Politisk program 2020-2021

Vedtatt på ANSAs 64. generalforsamling

ANSAs formål er å

- *informere om og oppfordre til utdanning i utlandet*
- *ivareta utenlandsstudentenes faglige, økonomiske, sosiale og kulturelle interesser*
- *skape forståelse for den ressurs utenlandsstudentene representerer i kraft av sin internasjonale erfaring og kompetanse*

1 INNLEDNING

2
3 Alle skal ha lik rett til å velge egen utdanning og utdanningssted. Å studere i utlandet skal være en
4 reell mulighet for alle, uavhengig av alder, kjønn, sosial, geografisk eller økonomisk bakgrunn. Lik rett
5 til utdanning innebærer at utenlandsstudentene må sikres økonomiske rammevilkår som gjør det
6 mulig å gjennomføre et studium i utlandet uten egenfinansiering. Studentene skal reflektere
7 mangfoldet i det norske samfunn, kulturelt, sosialt og geografisk. Utenlandsstudenter med barn skal
8 ha de samme rettigheter som studenter i Norge med barn.

9
10 Studieoppholdets varighet er av stor betydning for den erfaring som studenten tilegner seg. Det er
11 viktig å anerkjenne at ulike typer studieopphold i utlandet gir ulik kompetanse. Det språklige, kulturelle
12 og faglige utbyttet henger naturlig sammen med lengden på utenlandsoppholdet, og det er derfor
13 uakseptabelt å føre en politikk hvor delgradsstudier prioriteres på bekostning av helgradsstudier.

14
15 Det gir store samfunnsøkonomiske gevinster at studenter tar utdanning i utlandet. Sammenlignet med
16 kostnaden ved å opprette nye studieplasser i Norge, er det svært lønnsomt for staten at studenter tar
17 utdanning i utlandet. Derfor er det uakseptabelt at gjeldsbyrden for utenlandsstudentene er betydelig
18 høyere enn hjemmestudentenes gjeldsbyrde. I en tid hvor etterspørselen etter utdanning vil øke, bør
19 det legges til rette for at de som ønsker å studere i utlandet, får mulighet til det.

20
21 Det er et mål for ANSA at utenlandsstudenters internasjonale kompetanse anerkjennes som en
22 ressurs opp mot en stadig mer globalisert verden og internasjonalsert næringsliv.

23 MÅLSETNINGER FOR STUDENTMOBILITET

24 Målsetning for antallet utenlandsstudenter

25
26 Minst 10 prosent av studenter i høyere utdanning bør ta helgradsstudier utenfor Norge. Av den
27 gjenværende studentmassen bør 30 prosent gjennomføre minst ett semester i utlandet i løpet av
28 graden innen 2020, og 50 prosent innen 2030.

29 Geografisk og faglig spredning

30
31 Det er ønskelig å ha en god geografisk og faglig spredning av norske studenter i utlandet.

32 Lavere og høyere grad

33
34 Med færre studenter på lavere grad i utlandet svekkes også rekrutteringsgrunnlaget for høyere grad.
35 En nødvendig økning av den totale studentmobiliteten forutsetter at det satses mer på å tilby
36 utenlandsopphold så tidlig i utdanningen som mulig.

37 Delgradstudier

38
39 Gjennom utveksling av kunnskap, ideer og kultur bidrar studentmobilitet til økt kvalitet i høyere
40 utdanning. Alle studenter i Norge skal derfor ha mulighet til å ta deler av utdanningen i utlandet.
41 Rammeplaner, regelverk og byråkrati skal ikke være til hinder for, men bidra til å fremme
42 studentmobilitet. Statlige økonomiske tilskuddsordninger til institusjonene må fungere som insentiv for
43 studentutveksling. Institusjonene må sørge for gode overganger. Fag tatt i utlandet og fag tatt på egen
44 institusjon, må gi lik uttelling selv om innholdet i fagene kan avvike noe. Institusjonene må anerkjenne
45 at delgradsstudenter i de fleste tilfeller vil ha andre fagkombinasjoner enn hjemmestudentene.

46
47 Det bør være et mål for institusjonelle avtaler å unngå brukerbetaling. Utdanningsinstitusjonene må ta
48 ansvar for studentmobilitet ved å inngå et bredt utvalg utvekslingsavtaler. Avtalene må sikre kvalitet og
49 faglig utbytte både for innkommende og utreisende studenter. Internasjonale mastergrader,
50 fellesgradsprogrammer og andre programmer må ha klare mål og lett tilgjengelig informasjon, og må
51 være kvalitetssikret og forutsigbare for studentene. Utveksling bør bli noe man aktivt må velge bort,
52 fremfor dagens ordning hvor man aktivt må søke.

53 Yrkesfag

54
55 Det må legges til rette for at elever på yrkesfaglige retninger på videregående og studenter på
56 fagskoler får muligheten til å ta hele eller deler av utdannelsen i utlandet.

57 Antall innreisende må økes og forholdene bedre tilrettelegges

61 Samtidig som norske studenter skal ha mulighet til å studere i utlandet, er det viktig å sørge for at
62 internasjonale studenter får mulighet til å studere i Norge. Balanse i antallet innreisende og utreisende
63 studenter må skje ved at antallet innreisende studenter økes, ikke ved at antallet utreisende
64 reduseres. Norske studenter i utlandet er de fremste ambassadørene for Norge som studieland.

65
66 ANSA vil:

- 67 • At norske studenter i utlandet utgjør minst 10 prosent av den totale norske studentmassen.
- 68 • At studentene på delgradstudier i utlandet skal ha krav på en forhåndsgodkjenning av studier i
69 utlandet.
- 70 • At minst 30 prosent av alle studenter i Norge skal ha minst et semester i utlandet i 2020, og at
71 dette øker til 50 prosent i 2030.
- 72 • At finansieringssystemet for universitets- og høyskolesektoren stimulerer til økt utveksling.
- 73 • At Kunnskapsdepartementet setter tydelige mål for utveksling og premierer institusjonene som
74 når disse målene.
- 75 • At norske utdanningsinstitusjoner må legge til rette for utenlandsopphold som en del av
76 graden gjennom å strukturere studiet på en måte som gjør dette reelt mulig.
- 77 • At det blir enklere og bedre vilkår for språkstudier i utlandet.
- 78 • At gratisprinsippet bevares for utenlandske studenter som ønsker å studere ved norske
79 universiteter og høyskoler.
- 80 • At studenter med funksjonshindringer har de samme mulighetene til å dra på utveksling som
81 andre studenter.
- 82 • At utveksling blir en standard man aktivt må velge bort.

83 84 **KVALITET**

85 86 **Kvalitet**

87 ANSA mener at kontroll og begrensning av studentenes valg av lærested og studium i utlandet på
88 bakgrunn av rangeringslister alene ikke sikrer utdanningskvalitet. Kvalitet må knyttes opp mot det
89 utbyttet studenten får ut i fra egne interesser, forutsetninger og behov. Best mulig tilrettelegging for
90 kvalitativt gode studievalg må først og fremst skje gjennom god studie- og karriereveiledning.

91 92 **Godkjenning og anerkjenning**

93 Utdanning i utlandet skal kvalitetsmessig være jevn god med, uten å nødvendigvis være
94 identisk med, den norske for å gi grunnlag for godkjenning i Norge. Norske myndigheter med ansvar
95 for å godkjenne utenlandsk utdanning og å gi autorisasjon til å praktisere yrker i Norge må sørge for at
96 utenlandsstudenter enkelt kan sette seg inn i de formelle kravene for godkjenning og/eller
97 autorisasjon. Ved endringer i de formelle kravene for godkjenning og/eller autorisasjon, skal ikke
98 studenter som har påbegynt sin grad bli negativt påvirket av dette.

99
100 Det er nødvendig å ha et velfungerende og forutsigbart system for godkjenning av utenlandsk
101 utdanning. Mangelen på en godkjent grad fra utlandet kan ha store konsekvenser for den enkelte. Ikke bare
102 kan påvirke søkers muligheter for videre utdanning i Norge, men kan også resultere i utestengning fra deler
103 av arbeidsmarkedet og annenrangs arbeidsrettigheter. Dette gjelder også studenter med 1-årig mastergrad
104 som ikke får søke seg inn på PhD-stillinger i Norge.

105 106 **Opptak til videre studier i Norge**

107 ANSA vil at utdanning i utlandet på bachelornivå skal kunne kvalifisere til opptak til masterutdanninger
108 i Norge på lik linje med tilsvarende utdanning fra Norge. ANSA vil at norske universiteter og høyskoler
109 tilrettelegger bedre for at studenter med utdanning fra utlandet skal kunne gå videre på studier i
110 Norge. ANSA vil jobbe for at universiteter og høyskoler i større grad skal tilpasse opptakskravene til
111 studenter med utenlandsk utdanning, for å sikre at ulik studieoppbygging og opptaksprosess ikke er til
112 hinder for å fortsette påbegynt utdanningsløp i Norge.

113
114 Det er avgjørende at listen for generell studiekompetanse for utenlandske søkere (GSU) ikke blir et
115 hinder for personer med utenlandsk utdanning som ønsker å studere eller arbeide i Norge. Utdanning
116 fra utenlandske læresteder skal anerkjennes på lik linje med tilsvarende utdanning fra norske
117 læresteder.

118 119 **Etter studiene**

120 Mange norske utenlandsstudenter opplever at det kan være vanskelig å komme hjem til Norge etter
121 endte utenlandsstudier, både når det kommer til karakteroversettelser, godkjenning av grader og
122 medlemskap i folketrygden. ANSA finner det problematisk at det settes urealistiske krav til å flytte
123 hjem og at studenter som er oppfordret til å studere i utlandet kan miste medlemskapet sitt i
124 folketrygden ved studieopphold i utlandet. ANSA vil derfor arbeide for hjemflytting for norske
125 utenlandsstudenter.

Kunnskap om utenlandsstudier

Det er viktig å spre objektiv og nøytral kunnskap om utdanning fra utlandet på flere plan i det norske samfunn. ANSA skal fortsette å være Norges ledende informasjonssenter for utdanning i utlandet.

Studentvelferd i utlandet

God studentvelferd gir bedre studiekvalitet. Et godt tilbud om faglig og sosialt nettverk, rådgivning og beredskap under studiene, er avgjørende for å håndtere utenomfaglige forstyrrelser og sikre større grad av studenttilfredshet og gjennomføring. Staten har et overordnet ansvar for å sikre studentvelferden til norske utenlandsstudenter gjennom å finansiere gode velferdstjenester.

Utenlandsstudentene må ha et dekkende velferdstilbud på lik linje med det som tilbys studenter i Norge. Så langt det er mulig skal ANSA, som studentsamskipnaden for norske utenlandsstudenter, drifte disse tilbudene. De norske institusjonene har også et ansvar for studentene når de er på utveksling. ANSA mener regjeringen må ta et særlig ansvar for å utrede, forebygge og iverksette tiltak for å styrke norske utenlandsstudenters psykiske helse.

ANSA vil:

- At Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) styrkes, for å kunne sikre kvalitetsgodkjenning av alle akkrediterte utdanninger i alle land.
- At GSU-listens kriterier for krav til generell studiekompetanse forenkles.
- At kriterier for godkjenning av helsefagutdanninger forenkles og at utenlandsk utdanning anerkjennes på linje med norsk utdanning.
- At helsefagstudenter utdannet i utlandet, uavhengig av autorisasjonsnivå, er sikret lik tilgang til praksis og turnustjeneste som helsefagstudenter tatt opp gjennom Samordna Opptak.
- At kriterier for godkjenning av profesjonsfagsstudier blir gjort kjent før studenten begynner på studiet.
- At helsefaglige studenter i utlandet ikke skal gå dobbel turnus. Frem til kravet om dobbel turnus for helsefaglige studenter blir fjernet skal turnustjeneste og kompetansemål oppnådd i løpet av turnustjeneste i EØS bli godkjent. Den resterende tjenesten som gjenstår skal gjennomføres i løpet av spesialistutdanningen jf. ordningen som er regulert i spesialistforskriften § 32.
- At Helse- og omsorgsdepartementet presiserer regelverket for godkjenning av helsepersonell slik at norske studenter på Lånekasse-godkjente studier har større forutsigbarhet når de søker om autorisasjon.
- At det statlige tilskuddet til ANSAs informasjonssenter for studier i utlandet økes.
- At det statlige tilskuddet til ANSAs velferdsarbeid økes.
- At utenlandsstudenter er sikret samme nivå av statlige velferdstjenester, bistand og krisehjelp som studerende i Norge har tilgang til.
- ANSA skal arbeide for et bedre og rettferdig system for oversettelse av karakterer fra utenlandske studiesteder.
- At regjeringen bidrar til å finansiere et fullverdig psykisk helsetilbud gjennom den årlige bevilgningen til studentsamskipnaden ANSA.
- At regjeringen skal starte arbeidet med en egen stortingsmelding om studenthelse.
- Revidere Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning (studiekvalitetsforskriften) for å sikre likebehandling av utdanninger tatt i Norge som i utland
- Jobbe opp mot norske myndigheter og fagforeninger for å sikre at kravet om NOKUT-godkjent utdanning frafaller som vilkår for ansiennitetsberegning av utdann

STUDIEFINANSIERING

Staten har det overordnede ansvar for å sikre studiefinansieringsordninger som muliggjør utenlandsstudier for alle, uavhengig av sosioøkonomisk bakgrunn. Den økonomiske støtten må ta hensyn til utenlandsstudentenes spesielle situasjon, og studiefinansieringen må dekke de reelle studie- og levekostnader. Studiefinansieringen må være forutsigbar. Studenter som er i gang med et utenlandsstudium, må ikke få sine økonomiske betingelser forverret underveis.

Dimensjonering

Spådommer om fremtidig behov for arbeidskraft innenfor fagfelt har tradisjonelt slått feil, og derfor står studenter i Norge i dag fritt i sitt valg av utdanning. Utenlandsstudenter skal også stå fritt i sitt valg av utdanning.

Gjeldsbelastning

Gjeldsbelastningen totalt skal ikke være vesentlig større for en utenlandsstudent enn for en som har tatt et tilsvarende studium i Norge. Da gjeldsbelastningen alt er meget skjevfordelt er det svært kritikkverdig når nye støtteordninger kommer i form av rene lån, uten stipendandel. Den faglige valgfriheten for studier i utlandet som fulgte av omleggingen av studiefinansieringsordningene i 2004, må beholdes, og skolepengestøtten må styrkes.

191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250

Tilleggsstipendiering

Styring av studentstrømmen må skje gjennom insentiver og ikke gjennom begrensninger. Dersom det skapes incentivordninger for å stimulere til økt studentmobilitet til prioriterte land og fag, må disse komme i tillegg til en styrking av den generelle skolepengestøtten. Tilleggsstipendet bør styrkes.

Valutarisiko

Utenlandsstudenter skal ha rett til minimum det samme støttebeløpet som studenter i Norge til å dekke bo- og levekostnader. Lånekassen skal bære risikoen ved valutasvingninger. En økning i stipendandelen av skolepengestøtten vil gjøre utenlandsstudentenes studiestøtte mindre eksponert for valutasvingninger.

Tilbakebetaling

Vilkårene for tilbakebetaling skal være de samme om man etter endt utdanning arbeider i Norge eller i utlandet. Det skal være rentefritak i studietiden. Studielånsrenten etter studiene skal være markedsstyrt, men subsidiert.

Språkstipend

En stor del av å være utenlandsstudent er å bo og leve i et fremmed land med en annen kultur. Nøkkelen for å klare dette er å lære språket i det landet en studerer i. Med dagens ordning gis det stipend dersom en studerer i et ikke-engelsk- eller norskspråklig land, og undervisningsspråket ikke er engelsk eller norsk. Tilbudet må utvides slik at studenter som studerer i et ikke-engelskspråklig land også får muligheten til å motta språkstipend uavhengig av undervisningsspråket. Nordmenn som velger å studere i utlandet må ha fleksibilitet til å velge studieløp som gagnar både studenten og Lånekassen.

ANSA vil:

- At stipendandelen av skolepengestøtten økes til 70 prosent for alle utenlandsstudenter.
- At stipendandelen av skolepengestøtten måles ut fra hele skolepengestøtten, og ikke som i dag ut ifra et tak på 68 400 NOK.
- At endringen i konverteringsordningen skal reverseres slik at studiestøtten gjøres om til stipend ved bestått eksamen.
- At skolepengestøtten tilpasses faktiske kostnader og reguleres i takt med prisveksten på skolepenger.
- At tidligere kutt i reisestipendet reverseres.
- At renteøkningen på studielånet fra SB2017 reverseres.
- At topplånet for særlig høye skolepenger legges inn under dagens stipendomgjøringsordning.
- At funksjonshemmede og kronisk syke sikres samme tilgang til ytelser som de har i Norge under studieopphold i utlandet, uten å pådra seg ekstra kostnader.
- At mottakere av ekstrastipend for søkere med nedsatt funksjonsevne sikres lik rett til å arbeide i sommerferien, uavhengig av Lånekassens definisjon av «sommerferie» (perioden 15. juni - 15. august).
- At norske studenter skal kunne ta utdanning i EU på like betingelser som EU-borgere.
- At tilleggsstipendet økes for å i større grad dekke de faktiske skolepengene og at antallet skoler på kvalifiseringslisten utvides for å anerkjenne at det er et mangfold av universiteter i verdensklasse.
- At hele studiestøtten årlig indeksreguleres etter prisstigningen i Norge.
- At dagens rentepåslag i første omgang reduseres til ett prosentpoeng og på sikt fjernes.
- At det gis 12 måneders betalingsutsettelse etter avsluttet studium.
- At reglene for rentefritak forenkles og terskelen for å få rentefritak de første 12 måneder etter avsluttet studium senkes.
- At det gis rentefritak og betalingsutsettelse så lenge man er student, tar doktorgrad eller er praktikant, også om man ikke mottar støtte fra Lånekassen.
- At den totale studiestøtten økes slik at man kan være fulltidsstudent uavhengig av sosioøkonomisk bakgrunn.
- At språkstipend skal gis uavhengig av undervisningsspråket.
- At utenlandsstudenter skal kunne arbeide ved siden av studiene uten å risikere å miste plass i norsk folketrygd, og at reglene rundt arbeid i utlandet og norsk folketrygd klargjøres.
- At studiestøtten bør valutajusteres måneden før utbetaling slik at beløpet som utbetales gjenspeiler det reelle prisnivået i studielandene

SAMARBEID OG REPRESENTASJON

251 ANSA skal være en synlig interesseorganisasjon og kunnskapsleverandør i norsk utdanningsdebatt
252 og aktivt søke å påvirke utformingen av politikken for internasjonalsisering av utdanning.
253 ANSA skal samarbeide med utenriksstasjoner og relevante internasjonale organisasjoner når det
254 gjelder tilrettelegging og støtte for utenlandsstudentene og politiske interesseområder.

255 ANSA vil:

- 256 • Ha fast styreplass i Direktoratet for internasjonalsisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning
257 (Diku), i NOKUT og i Lånekassen.
- 258 • Styrke det lokale samarbeidet med norske utenriksstasjoner, handelskamre og
259 representasjonskontorer for norske organisasjoner og bedrifter.
- 260 • Videreføre beredskapssamarbeidet med Sjømannskirken.

261 **GRUNNSKOLE OG VIDEREGÅENDE OPPLÆRING**

262 **Forberedt på utenlandsstudier**

263 ANSA mener at grunnskolen og den videregående opplæringen må ha som mål å gjøre elevene
264 generelt kvalifisert også for opptak til studier i utlandet. ANSA ønsker ikke at ordningen med generell
265 studiekompetanse svekkes, da dette betyr at det kan bli vanskeligere og mer uoversiktlig for elevene å
266 kunne møte de opptakskrav som utenlandske læresteder setter. Språkundervisningen i den skolen må
267 styrkes. Arbeidet med å opplyse om verdien av språkkunnskap må også intensiveres.

271 **Rådgiving**

272 Rådgivertjenesten for karriereveiledning må styrkes. Rådgivere må ha den nødvendige kompetansen
273 og tid til å informere og veilede elevene om studiemuligheter i utlandet. Internasjonalsisering burde
274 innlemmes i læreplan i faget «Utdanningsvalg» på ungdomstrinnet.

276 **Utenlandsopphold**

277 Det må bli lettere å ta hele, eller deler av, den videregående opplæringen i utlandet. For at elever skal
278 kunne fortsette på norsk videregående skole etter et utenlandsopphold må fag fra andre land i større
279 grad godkjennes. Det må tydeliggjøres hvilke krav det er for godkjenning, og det skal være mulig å
280 forhåndsgodkjenne utenlandsopphold under videregående opplæring. Når det gjelder vitnemål fra
281 videregående opplæring i utlandet må prosessen for oppnåelse av generell studiekompetanse
282 forenkles, for eksempel at man får generell studiekompetanse på betinget grunnlag ved å ta norsktest
283 ved første mulige sjanse i løpet av første studieår. Lånekassens støtteordninger for å dekke
284 levekostnader og skolepenger for videregående elever i utlandet bør utvides og styrkes.

286 **Yrkesfag**

287 Videregående skoler med yrkesfaglige retninger må legge til rette for at deler av skolegangen og/eller
288 læretiden kan tas i utlandet.

290 ANSA vil:

- 291 • Styrke fagretninger som leder frem til generell studiekompetanse med sikte på å gjøre det
292 lettere for norske elever å komme inn på utenlandske læresteder.
- 293 • Styrke språkopplæringen på alle nivåer i skolen.
- 294 • At internasjonalsisering innlemmes som et eget tema i faget «Utdanningsvalg» på
295 ungdomstrinnet.
- 296 • Støtte opplegg som legger til rette for å ta deler eller hele videregående opplæring i utlandet.
- 297 • Ha økt oppmerksomhet om yrkesfag og arbeide for å styrke mulighetene for utveksling og
298 internasjonalsisering for elever på yrkesfaglige retninger.

300 **ANDRE UTENLANDSOPPHOLD**

301 ANSA vil jobbe for bedre og mer entydig informasjon til studenter som velger å bli værende i utlandet
302 etter endte studier, samt være en aktiv informasjonskanal i denne sammenheng.

305 **Praktikantopphold i utlandet**

308 ANSA mener praksisopphold i utlandet er, i likhet med utenlandsstudier, et strategisk virkemiddel for å
309 internasjonalisere norsk samfunns- og næringsliv, og verdifullt for den enkelte praktikant og for det
310 norske samfunn som helhet.

311
312 Alle skal ha muligheten for å ta praktikantopphold uavhengig av økonomisk bakgrunn. Man skal ikke
313 straffes økonomisk gjennom dårlige kompensasjons- og lønnsordninger og ekstra renteutgifter på
314 studielånet når man er praktikant. Et praktikantopphold skal være et opphold hvor opplæring står i
315 fokus. Samtidig er det viktig at arbeidsgiver anerkjenner den betydelige arbeidsinnsatsen
316 praktikantene legger ned.

317
318 ANSA vil:

- 319 • At det gis rentefritak på studielånet til alle som kan dokumentere praktikantopphold hvor
- 320 inntekten er under 15 000 NOK pr måned, uavhengig av varighet.
- 321 • At stipend, kompensasjon eller lønn skal dekke de faktiske bo og levekostnadene i landet.
- 322 • At Utenriksdepartementet og Kunnskapsdepartementet klargjør seg imellom om
- 323 praktikantordningen ved norske utenriksstasjoner skal regnes som en del av høyere
- 324 utdanning eller arbeid og at de økonomiske rammene for ordningen innrettes deretter.